



*Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane
predsednik*

4.10.2022

Johan Van Overtveldt
predsednik
Odbor za proračun
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje o nadgradnji večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027: odporen proračun EU, primeren za nove izzive (2022/2046(INI))

Spoštovani gospod predsednik!

Spoštovani g. Van Overtveldt!

Koordinatorji Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane (ENVI) so 13. junija 2022 sklenili, da bo odbor ENVI pripravil mnenje o *nadgradnji večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027: odporen proračun EU, primeren za nove izzive (2022/2046(INI))* v obliki pisma. Zato vam kot predsednik odbora ENVI in poročevalec za to mnenje posredujem prispevek tega odbora v obliki odstavkov resolucije, ki jih je odbor ENVI sprejel na seji¹ 3. oktobra 2022, in prosim, da jih vaš odbor upošteva:

- poudarja, da si je treba s širšo revizijo večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 še naprej prizadevati za pravično, odporno, trajnostno in socialno pravično okrevanje za vse, s sredstvi iz proračuna Unije 2024–2027, s katerim bo zaključen in

¹ Pri končnem glasovanju so bili navzoči: Abir Al-Sahlani, Mathilde Androuët, Attila Ara-Kovács, Bartosz Arłukowicz, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Aurélie Beigneux, Hildegard Bentele, Sergio Berlato, Monika Beňová, Michael Bloss, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Asger Christensen, Nathalie Colin-Oesterlé, Anna Deparnay-Grünenberg, Estrella Durá Ferrandis, Matthias Ecke, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Helène Fritzon, Malte Gallée, Andreas Glück, Catherine Griset, Anja Hazekamp, Krzysztof Hetman, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Radan Kanev, Ondřej Knotek, Petros Kokalis (Petros Kokkalis), Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, César Luena, Javi López, Marian-Jean Marinescu, Liudas Mažylis, Marina Mesure, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O'Sullivan, João Pimenta Lopes, Jessica Polfjärd, Nicola Procaccini, Luisa Regimenti, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Silvia Sardone, Christel Schaldemose, Christine Schneider, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Maria Spiraki (Maria Spyraiki), Eugen Tomac, Nils Torvalds, Véronique Trillet-Lenoir, Edina Tóth, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Sarah Wiener, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska.

nato izveden spremenjeni okvir Unije za podnebne, energetske in okoljske cilje do leta 2030, da bi EU najpozneje do leta 2050 postala podnebno nevtralna in temeljila na načelu, da se ne škoduje bistveno, v smislu člena 17 uredbe o taksonomiji,

- opozarja, da je treba za izvajanje strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2030, strategije „od vil do vilic“, akcijskega načrta za krožno gospodarstvo, trajnostne strategije za kemikalije, akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje, farmacevtske strategije in Evropskega načrta za boj proti raku v proračunu Unije dodeliti zadostne kadrovske in finančne vire; poziva tudi k povečanju proračunske podpore za novi program LIFE, program EU za zdravje, Sklad za pravični prehod ter vse druge programe, s katerimi se podpira in varuje ohranjanje narave ter krepi vloga ranljivih državljanov; poudarja, da je treba obstoječa sredstva uporabiti učinkoviteje; poleg tega poziva Komisijo, naj se pri reviziji večletnega finančnega okvira iskreno obveže, da bo zlasti povečala število zaposlenih v GD za okolje in GD za podnebno politiko, ki mora ustrezati delovni obremenitvi, ki je posledica agende EU za zeleni dogovor;
- poudarja, da je treba nadaljevati prizadevanja za doseganje ciljev v zvezi z vključevanjem podnebnih ukrepov in biotske raznovrstnosti², ki so določeni v medinstitucionalnem sporazumu z dne 16. decembra 2020³, in poziva k večjim prizadevanjem v proračunu Unije za obdobje 2024–2027, da bi dosegli to raven porabe; opozarja, da cilja za izdatke za biotsko raznovrstnost znašata 7,5 % večletnega finančnega okvira od leta 2024 in 10 % od leta 2026 dalje; poudarja, da bi si bilo treba z vsemi močmi prizadevati, da bi čim prej dosegli 10-odstotni delež; poudarja, da vrzel v financiranju biotske raznovrstnosti v obdobju 2021–2030 znaša približno 18,69 milijarde EUR na leto⁴ in bi jo bilo treba čim prej odpraviti; opozarja, da je odbor ENVI v svojem stališču z dne 5. septembra 2019 določil cilj 40 % za vključevanje podnebnih ukrepov v večletni finančni okvir 2021–2027; opozarja, da bi moralo v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost k podnebnim ciljem prispevati 37 % izdatkov; poudarja, da je treba zagotoviti zadostna sredstva za izvajanje zakona o obnovi narave po njegovem sprejetju;
- poudarja, da je treba v skladu s konkretnimi predlogi Evropskega računskega sodišča⁵ in Evropskega parlamenta⁶ bistveno izboljšati in poostriiti metodologije vključevanja podnebnih vprašanj in biotske raznovrstnosti v večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, da bi preprečili lažno zeleno oglaševanje in zagotovili resnično dodatnost virov, namenjenih za minimalna cilja porabe za podnebje in biotsko raznovrstnost;
- opozarja Komisijo, da se je v skladu z medinstitucionalnim sporazumom zavzela in obvezala, da bo ocenila vmesni napredek prizadevanj na področju podnebja in preučila, ali so bili cilji doseženi oziroma izvajanje poteka po načrtih; poziva Komisijo, naj v

² 30 % izdatkov Unije, ki prispevajo k podnebnim ciljem, in raven letne porabe za biotsko raznovrstnost v višini vsaj 7,5 % leta 2024, ki se bo zvišala na 10 % v letih 2026 in 2027.

³ Medinstitucionalni sporazum z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za njihovo uvedbo [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020Q1222\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020Q1222(01)&from=EN),

⁴<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/793eb6ec-dbd6-11ec-a534-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-258471562> (str. 14)

⁵ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR22_09/SR_Climate-mainstreaming_SL.pdf

⁶[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/730333/EPRS_BRI\(2022\)732007_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/730333/EPRS_BRI(2022)732007_EN.pdf)

primeru, da ti cilji ne bodo doseženi, pripravi ustrezne predloge v skladu z zahtevami iz člena 16 medinstitucionalnega sporazuma; pričakuje, da bo Komisija po posvetovanju s Parlamentom in ustreznimi deležniki pred koncem leta 2022 objavila metodologijo; poleg tega poziva Komisijo, naj čim prej razvije in dopolni podobno metodologijo spremljanja za porabo na področju biotske raznovrstnosti;

- poziva Komisijo, naj vključi točke od d do f medinstitucionalnega sporazuma v revidirano uredbo o večletnem finančnem okviru s posebno prilogo, v katero bodo vključeni deleži odhodkov za vsak program, ki bodo prispevali k ciljem na področju biotske raznovrstnosti in podnebja;
- poziva Komisijo, naj v reviziji zagotovi, da bodo doseženi cilji vključevanja za leti 2026 in 2027, povezani z odhodki, ki prispevajo k ustavitvi in preusmeritvi zmanjševanja biotske raznovrstnosti; poudarja, da je treba zagotoviti skladnost med financiranjem za podnebje in biotsko raznovrstnost ter spoštovanjem načela, da se ne škoduje bistveno, in sicer s celotnim proračunom v vseh šestih razsežnostih;
- da bi dosegli večjo skladnost in učinkovitost pri upravljanju in uporabi sredstev in virov Unije, poziva Komisijo, naj izvede oceno in po potrebi predstavi zakonodajni predlog, da bi sklad za podnebne naložbe in sklad za modernizacijo vključili v proračun Unije in nato v predloge za naslednji večletni finančni okvir;
- opozarja, da je proračunska vrstica s stroški izterjave („vrstica NGEU“), ki bi jo lahko uporabljali za plačilo stroškov refinanciranja obrestnih mer in morebitnih odplačil dolga v istem sklopu razdelkov z drugimi programi izdatkov, kot je program EU za zdravje; znova izraža jasno stališče, ki ga je zagovarjal v pogajanjih o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027, da bi bilo treba stroške obresti in povračil instrumenta Next Generation EU upoštevati nad zgornjimi mejami večletnega finančnega okvira;⁷
- opozarja, da bi bilo treba del prihodkov, ustvarjenih zaradi vključitve stavb in cestnega prevoza v področje uporabe Direktive 2003/87/ES, uporabiti kot vir lastnih sredstev za financiranje proračuna Unije, in sicer kot splošni prihodek, v skladu s pravno zavezujočim medinstitucionalnim sporazumom, ki določa časovni načrt za uvedbo novih virov lastnih sredstev, s čimer se bodo proračunu Unije zagotavljala sredstva za obravnavo socialnih učinkov, ki izhajajo iz te vključitve, da bi bil prehod pravičen in vključujoč, pri čemer nihče ne sme biti zapostavljen;
- opozarja, da se dodatna sredstva dajo na voljo na podlagi posebne tehnične prilagoditve, ki temelji na nihanju cen ogljika iz člena 4b ... [Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093⁸, kakor je bila spremenjena], da se bodo ob povišanju cene ogljika povečala tudi sredstva, ki bodo v proračunu Unije na voljo za Socialni sklad za podnebje; opozarja, da se uporaba in podaljšanje posebne tehnične prilagoditve na podlagi nihanja cene ogljika obravnava v okviru pogajanj o veljavnem večletnem finančnem okviru;
- opozarja, da je treba ustrezno upoštevati izkušnje, pridobljene med pandemijo covid-19, v zvezi z javnim zdravjem ter cenovno ugodnimi in dostopnimi zdravstvenimi storitvami in storitvami oskrbe; v zvezi s tem poziva, naj se ob programu EU za zdravje poveča raven podpore tudi za evropsko zdravstveno unijo, zlasti ob upoštevanju, da imata Evropska agencija za zdravila (EMA) in Evropski center za preprečevanje in

⁷ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0432_SL.html

⁸ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433I, 22.12.2020, str. 11).

obvladovanje bolezni (ECDC) razširjen mandat ter da organ HERA že krije znaten del programa EU za zdravje; poudarja, da so novi sevi SARS-CoV-2 izziv za javno zdravje v Uniji, zato bi bilo treba nameniti zadostna sredstva za preprečevanje, pripravljenost in zaščito; poudarja, da je potrebna dolgoročna, dosledna in usklajena strategija za pandemije z medicinskimi in nemedicinskimi protiukrepi, vključno z obravnavo novih različic SARS-CoV-2, ki zbujejo zaskrbljenost; poudarja, da bi bilo treba dodeliti zadostna sredstva za povečanje naložb v raziskave in razvoj na področju zdravja;

- pozdravlja, da so za mehanizem Unije na področju civilne zaščite sredstva na voljo predčasno; kljub temu poudarja, da je treba med letoma 2024 in 2027 dodeliti ustrezna sredstva, da se bo Unija lahko skupaj učinkovito odzivala na izredne razmere, kot so pandemije, požari, poplave in drugi nepredvideni dogodki ter razmere;
- poziva k dodatnim zmogljivostim za odzivanje na krize v okviru financiranja podnebnih ukrepov po vsem svetu in prilagajanja v EU, s čimer bi povečali znesek, ki je na voljo za posebni instrument iz rezerve za solidarnost in nujno pomoč (SEAR), katerega cilj je zagotoviti boljšo pomoč pri reševanju izrednih razmer zaradi hudih naravnih nesreč ali javnozdravstvenih kriz v državah članicah in državah pristopnicah; poudarja, da je vse bolj potrebno obvladovanje izrednih razmer in kriz v zvezi z naravnimi nesrečami in ekstremnimi vremenskimi razmerami v EU in zunaj nje ter povezanimi stroški; poudarja, da je treba uvesti potrebne prilagoditvene ukrepe za podnebje, ki bi tudi zmanjšali stroške in izboljšali odgovornost naših državljanov glede javne porabe; opozarja, da so bila sredstva SEAR med revizijo večletnega finančnega okvira razpolovljena; opozarja, da rezervnih sredstev v razliki do zgornje meje v proračunu EU za leto 2023 ni več; poziva Komisijo, naj omili pritisk na rezervo SEAR in razdelek 6 z nujnim predlogom za okrepitev zgornje meje in tega posebnega instrumenta v večletnem finančnem okviru;
- poudarja, da bo Unija v obdobju 2024–2027 sedanjega večletnega finančnega okvira zagotovila več finančne podpore za mednarodno podnebno financiranje in ustrezne geografske programe ter tematski program Globalni izzivi instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje⁹, zlasti z zagotavljanjem, da se vsako leto določi dodatek, ki bi moral ustrezati vsaj ravni prihodkov, ustvarjenih s prodajo kuponov mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah, s potrebnimi prilagoditvami proračunskih odobritev tega instrumenta v okviru letnega proračunskega postopka Unije do leta 2027 in nato v naslednjem večletnem finančnem okviru;
- vztrajno opozarja, da bi bilo treba agencije, ki so v pristojnosti Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane (EEA¹⁰, ECHA¹¹, EMA, ECDC in EFSA¹²), ustrezno financirati in jim priskrbeti ustrezne kadrovske vire, da bodo lahko zadovoljivo izpolnjevale svoje naloge; poudarja, da bi lahko neustrezno financiranje za te agencije in nestabilnost njihovih prihodkov med drugim ogrozila uresničevanje evropskega

9 Uredba (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009 (UL L 209, 14.6.2021, str. 1).

¹⁰ [Evropska agencija za okolje.](#)

¹¹ [Evropska agencija za kemikalije.](#)

¹² [Evropska agencija za varnost hrane.](#)

zelenega dogovora ali uspešno obvladovanje tveganj za javno zdravje;

- poudarja pomen sistema virov lastnih sredstev, saj lahko prispeva k ciljem Unije na področju podnebja, okolja in zdravja; zato ponovno poudarja, da odločno podpira nove vire lastnih sredstev in poziva k znatnemu deležu prihodkov iz sistema trgovanja z emisijami, prispevku iz naslova odpadne plastične embalaže in mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah;
- poudarja pomen nadgradnje sistema virov lastnih sredstev, ki bo lahko prispeval k ciljem Unije na področju podnebja, okolja in zdravja; zato ponovno poudarja, da odločno podpira nove vire lastnih sredstev, kot predvideva medinstitucionalni sporazum o načrtu za uvedbo novih virov lastnih sredstev EU, in poziva k znatnemu deležu prihodkov iz sistema trgovanja z emisijami, prispevku iz naslova odpadne plastične embalaže in mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah; poziva, naj se v prihodnosti zagotovijo dodatna lastna sredstva, ki bodo presegala tista iz načrta, dogovorjenega v medinstitucionalnem sporazumu; v skladu s tem sporazumom naj bi bila košarica novih virov lastnih sredstev uvedena do 1. januarja 2023; poudarja, da so zelena lastna sredstva namenjena uskladitvi proračuna Unije s prednostnimi nalogami njenih politik, da se tako zagotovi dodana vrednost Unije, prispevati pa bi morala tudi k ciljem vključevanja podnebnih vprašanj, odplačevanju dolgov v okviru instrumenta NextGenerationEU in odpornosti proračuna Unije v zvezi z njegovim delovanjem kot orodja za naložbe in jamstva; poziva k hitremu sprejetju prve košarice lastnih sredstev in ambicioznega drugega predloga, ki bi vključeval nova zelena lastna sredstva, s katerimi bi lahko zapolnili precejšnjo „zeleno naložbeno vrzel“ v državah članicah EU, zlasti po zaključku instrumenta NGEU;
- poudarja vpliv nedavnega dviga inflacije na cene energije, hrane, zdravil in drugih kritičnih virov; poziva Komisijo, naj preuči možnost, da se opravi ocena učinka slednjega na večletni finančni okvir za obdobje 2024–2027; pozdravlja nedavni predlog Komisije o mehanizmu za izredne razmere, s katerim bi izredne dobičke, ustvarjene med energetske krizo, preusmerili v blažitev s tem povezanih izzivov, kot je energijska revščina.

Podobno pismo sem poslal Janu OLBRYCHTU in Margaridi MARQUES, soporočevalcema za to samoiniciativno poročilo odbora BUDG.

S spoštovanjem!

Pascal CANFIN